

Aplikacja notarialna 2025

Suplement z dnia 10.09.2025

© Wojciech Bednarczyk

Szanowni Państwo,

W sierpniu i wrześniu 2025 r. ogłoszono i weszły lub wejdą w życie pewne zmiany w ustawach obowiązujących do egzaminu wstępnego na aplikację notarialną.

Nasze publikacje przygotowaliśmy ze stanem prawnym na dzień 1 czerwca 2025 r. Uwzględniliśmy także zmiany opublikowane w tym dniu, a wchodzące w życie do 27 września 2025 r., tj. do dnia egzaminu.

Z tego względu niniejszy suplement stał się niezbędny, aby dać Państwu produkt aktualny i godny zaufania podczas nauki do egzaminu.

Życzymy owocnej nauki i sukcesów na egzaminie

Redakcja Ius Vitae

Wydawnictwo Ius Vitae
ul. Gizów 6/103, 01-249 Warszawa
email: kontakt@iusvitae.pl
Księgarnia internetowa: www.iusvitae.pl

Kodeks postępowania cywilnego

ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. (Dz. U. 1964 nr 43 poz. 296)
z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz.U. z 2025 r., poz. 1172

Art. 130^{1a}.¹ (uchylony).

Doręczenia pisma za pomocą systemu teleinformatycznego

Art. 131¹. § 1. Sąd dokonuje doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (doręczenie elektroniczne), jeżeli adresat wniósł pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 2.² W przypadku doręczenia elektronicznego pismo uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. Przepisu art. 134 § 1 nie stosuje się. W przypadku braku takiego potwierdzenia doręczenie elektroniczne uznaje się za skuteczne z upływem 14 dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

§ 2¹. Adresat, który dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, może zrezygnować z doręczenia elektronicznego.

§ 3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób dokonywania doręczeń elektronicznych, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.

Doręczenie przez portal informacyjny

Art. 131^{1a}. § 1. W razie niemożności doręczenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu, prokuratorowi, organowi emerytalnemu określonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe, wyłącznie poprzez umieszczenie ich treści w portalu informacyjnym w sposób umożliwiający uzyskanie przez odbiorcę dokumentu potwierdzającego doręczenie. Nie dotyczy to pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu, chyba że sąd dysponuje ich kopią utrwaloną w postaci elektronicznej.

§ 2.³ W przypadku, o którym mowa w § 1, pismo uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w dokumencie potwierdzającym doręczenie. Przepisu art. 134 § 1 nie stosuje się. W przypadku braku dokumentu potwierdzającego doręczenie, doręczenie uznaje się za skuteczne z upływem 14 dni od daty umieszczenia treści pisma w portalu informacyjnym w sposób, o którym mowa w § 1 zdanie pierwsze.

§ 3. Przewodniczący zarządza odstąpienie od doręczenia pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego, jeżeli dokonanie doręczenia w taki sposób jest niemożliwe ze względu na charakter pisma, w szczególności jeżeli zachodzi potrzeba wydania stronie uwierzytelnionego odpisu orzeczenia lub tytułu wykonawczego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób doręczania pism sądowych za pośrednictwem portalu informacyjnego, jak również elektroniczną postać, w której pisma te są doręczane, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, a także realizacji gwarancji procesowych jego uczestników.

Miejsce odbywania posiedzeń sądowych

Art. 151. § 1. Posiedzenia sądowe odbywają się w budynku sądowym, a poza tym budynkiem tylko wówczas, gdy czynności sądowe muszą być wykonane w innym miejscu albo gdy odbycie posiedzenia poza budynkiem sądowym ułatwia przeprowadzenie sprawy lub przyczynia się znacznie do zaoszczędzenia kosztów.

§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość (posiedzenie zdalne), jeżeli nie stoi temu na

przeszkodzie względem charakteru czynności, które mają być dokonane na posiedzeniu, a przeprowadzenie posiedzenia zdalnego zagwarantuje pełną ochronę praw procesowych stron i prawidłowy tok postępowania. W takim przypadku na sali sądowej przebywają sąd i protokolant, a pozostałe osoby uczestniczące w posiedzeniu nie muszą przebywać w budynku sądu prowadzącego postępowanie. Zapis obrazu i dźwięku z czynności procesowych odbywających się na sali sądowej przekazuje się do miejsca przebywania tych uczestników posiedzenia, którzy zgłosili zamiar zdalnego udziału w posiedzeniu sądu, oraz z miejsca przebywania tych uczestników posiedzenia do budynku sądu prowadzącego postępowanie.

§ 3. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia zdalnego z urzędu lub na wniosek osoby, która ma uczestniczyć w posiedzeniu i wskazała adres poczty elektronicznej. Termin do złożenia wniosku wynosi 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia albo wezwania na posiedzenie. Zarządzając przeprowadzenie posiedzenia zdalnego, przewodniczący może zastrzec, że określona osoba weźmie udział w posiedzeniu zdalnym poza budynkiem sądu prowadzącego postępowanie, jeżeli będzie przebywać w budynku innego sądu. O treści zarządzeń, o których mowa w zdaniach poprzedzających, w tym zmierzających do przeprowadzenia dowodu w sposób zdalny, o odmowie uwzględnienia wniosku lub zmianie zarządzeń w tym przedmiocie informuje się w sposób przewidziany w art. 149¹.

§ 4. Przewodniczący może zarządzić, że osoba pozbawiona wolności będzie uczestniczyć w czynnościach procesowych wyłącznie w ramach posiedzenia zdalnego. W takim przypadku w miejscu przebywania tej osoby bierze udział w posiedzeniu zdalnym przedstawiciel administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, pełnomocnik, jeżeli został ustanowiony, oraz tłumacz, jeżeli został powołany. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do osób objętych postępowaniem terapeutycznym na podstawie odrębnych przepisów.

§ 5. Wzywając na posiedzenie zdalne, informuje się jego uczestników o możliwości stawienia na sali sądowej lub zgłoszenia zamiaru zdalnego udziału w posiedzeniu, a także poucza się, że zamiar ten należy zgłosić najpóźniej na 3 dni robocze przed wyznaczonym terminem posiedzenia oraz że do skutecznego zgłoszenia wystarczy zachowanie formy określonej w art. 226¹ pkt 2 lit. b, przy jednoczesnym wskazaniu adresu poczty elektronicznej. W takim przypadku informuje się także co najmniej na 24 godziny przed terminem posiedzenia o treści § 2, 3 oraz 6-8, adresie strony internetowej zawierającej obwieszczenie, o którym mowa w § 9, oraz o sposobie przyłączenia się do posiedzenia zdalnego. Obowiązek zgłoszenia zamiaru zdalnego udziału w posiedzeniu nie dotyczy osoby pozbawionej wolności. Powyższe stosuje się odpowiednio do uczestników zgłaszających swój udział w posiedzeniu w charakterze publiczności lub osób zaufania.

§ 6. Osoba, która nie zgłosiła skutecznie wniosku, o którym mowa w § 3 zdanie pierwsze, albo nie zgłosiła zamiaru zdalnego udziału w posiedzeniu zgodnie z § 5 zdanie pierwsze, ma obowiązek stawić się na posiedzeniu w budynku sądu prowadzącego postępowanie bez dodatkowego wezwania.

§ 7.⁴ (uchylony).

§ 8. Osoba biorąca udział w posiedzeniu zdalnym przebywająca poza budynkiem sądu jest zobowiązana poinformować sąd o miejscu, w którym przebywa, oraz dołożyć wszelkich starań, aby warunki w miejscu jej pobytu licowały z powagą sądu i nie stanowiły przeszkody do dokonania czynności procesowych z jej udziałem. W razie odmowy podania wskazanej informacji lub jeżeli zachowanie tej osoby budzi uzasadnione wątpliwości co do prawidłowego przebiegu czynności dokonanych zdalnie z jej udziałem, sąd może wezwać tę osobę do osobistego stawienia na sali sądowej.

§ 9. Minister Sprawiedliwości podaje, w drodze obwieszczenia, na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej informacje o standardach technicznych oprogramowania i wymaganiach sprzętowych niezbędnych do uczestniczenia w posiedzeniu zdalnym.

Skierowanie stron do mediacji przez sąd

Art. 183⁵. § 1.⁵ Sąd może skierować strony do mediacji na każdym etapie postępowania. Postanowienia o skierowaniu stron do mediacji, zmianie mediatora lub przedłużeniu terminu na przeprowadzenie mediacji może wydać referendarz sądowy.

§ 2.⁶ Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona sprzeciwi się jej w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia kie-

1) Art. 130^{1a} uchylony z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

2) Art. 131¹ § 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

3) Art. 131^{1a} § 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

4) Art. 151 § 7 uchylony z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

5) Art. 183⁵ § 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

6) Art. 183⁵ § 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

rującego strony do mediacji, chyba że przed wydaniem postanowienia wyraziła zgodę na prowadzenie mediacji.

§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się w sprawach rozpoznawanych w postępowaniach upominawczych oraz nakazowym, chyba że doszło do skutecznego wniesienia zarzutów.

§ 4.⁷ Przewodniczący lub referendarz sądowy może wezwać strony do udziału w spotkaniu informacyjnym dotyczącym polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji. Spotkanie informacyjne może prowadzić sędzia, referendarz sądowy, urzędnik sądowy, asystent sędziego lub stały mediator.

§ 5. Przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę przewodniczący dokonuje oceny, czy skierować strony do mediacji. W tym celu przewodniczący, jeżeli zachodzi potrzeba wysłuchania stron, może wezwać je do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu niejawnym.

§ 6. Jeżeli strona bez uzasadnienia nie stawia się na spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne, sąd może obciążyć ją kosztami nakazane go stawiennictwa poniesionymi przez stronę przeciwną.

Wyznaczenie mediatora przez sąd

Art. 183⁹. § 1. Jeżeli strony nie dokonały wyboru osoby mediatora, sąd, kierując strony do mediacji, wyznacza mediatora mającego odpowiednią wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju, biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności stałych mediatorów.

§ 2. Mediator ma prawo do zapoznania się z aktami sprawy, chyba że strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia postanowienia kierującego strony do mediacji nie wyrazi zgody na zapoznanie się mediatora z aktami.

§ 3.⁸ Przewodniczący niezwłocznie przekazuje mediatorowi w uzgodniony z nim sposób dane kontaktowe stron oraz ich pełnomocników, obejmujące adres korespondencyjny, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej, jeżeli znajdują się w aktach sądowych.

Treść protokołu z przebiegu mediacji

Art. 183¹². § 1. Z przebiegu mediacji sporządza się protokół, w którym oznacza się miejsce i czas przeprowadzenia mediacji, a także imię, nazwisko (nazwę) i adresy stron, imię i nazwisko oraz adres mediatora, a ponadto wynik mediacji. Protokół podpisuje mediator.

§ 2. Jeżeli strony zawarły ugodę przed mediatorem, ugodę zamieszcza się w protokole albo załącza się do niego. Strony podpisują ugodę. Niemożność podpisania ugody mediator stwierdza w protokole.

§ 2¹. Przez podpisanie ugody strony wyrażają zgodę na wystąpienie do sądu z wnioskiem o jej zatwierdzenie, o czym mediator informuje strony.

§ 2².⁹ Protokół lub uгода w postaci elektronicznej mogą zostać opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 3. Mediator doręcza stronom odpis protokołu.

Tryb postępowania pojednawczego

Art. 185. § 1. O zawezwanie do próby ugodowej - bez względu na właściwość rzeczową - można zwrócić się do sądu rejonowego ogólnie właściwego dla przeciwnika,¹⁰ a w braku podstaw do ustalenia tej właściwości - do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania albo siedziby wzywającego.

§ 1¹. W wezwaniu należy zwięźle oznaczyć sprawę i przedstawić propozycje ugodowe. Do wezwania niespełniającego tych wymogów przepis art. 130 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Postępowanie pojednawcze przeprowadza sąd w składzie jednego sędziego.

§ 3.¹¹ Z posiedzenia sporządza się protokół. Jeżeli doszło do ugody, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza się w odrębnym dokumencie stanowiącym załącznik do protokołu i stwierdza podpisami stron. Przepis art. 223 § 1 zdanie trzecie stosuje się odpowiednio.

Protokół z przebiegu posiedzenia przygotowawczego

Art. 205⁸. § 1. Z przebiegu posiedzenia przygotowawczego protokół sporządza się pisemnie. W protokole tym nie zamieszcza się oświadczeń stron złożonych w ramach prób ugodowego rozwiązania sporu; przepis art. 183⁴ § 3 stosuje się odpowiednio. Przewodniczący może również od-

stąpić od zamieszczenia innych wzmianek, jeżeli może to ułatwić rozwiązanie sporu bez rozprawy. Przebieg posiedzenia przygotowawczego w części obejmującej próbę ugodowego rozwiązania sporu nie podlega utrwaleniu w sposób przewidziany w art. 91.

§ 2.¹² Jeżeli zawarto ugodę, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie, podpisanym przez strony, stanowiącym załącznik do protokołu. Przepis art. 223 § 1 zdanie trzecie stosuje się odpowiednio.

Sklanianie stron do pojednania

Art. 223. § 1.¹³ Przewodniczący powinien we właściwej chwili skłaniać strony do pojednania, zwłaszcza na pierwszym posiedzeniu, po wstępnym wyjaśnieniu stanowiska stron. Osnowę ugody zawartej przed sądem wciąga się do protokołu rozprawy albo zamieszcza w odrębnym dokumencie stanowiącym część protokołu i stwierdza podpisami stron. Jeżeli do zawarcia ugody dochodzi w ramach posiedzenia zdalnego, a także jeżeli podpisanie ugody jest z innych przyczyn niemożliwe, sąd stwierdza niemożność podpisania ugody w protokole, o którym mowa w art. 158 § 1, wskazując przyczynę braku podpisu.

§ 2. Przepis art. 203 § 4 stosuje się odpowiednio.

Wymagania co do wniosku o wszczęcie egzekucji

Art. 797. § 1.¹⁴ We wniosku o wszczęcie egzekucji lub żądaniu przeprowadzenia egzekucji z urzędu wskazuje się świadczenie, które ma być spełnione. Do wniosku lub żądania dołącza się tytuł wykonawczy.

§ 1¹. Jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, do wniosku należy dołączyć również dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia.

§ 2. Wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 783 § 4, może być złożony do komornika także za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 3. Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, o którym mowa w art. 783 § 4, do wniosku o wszczęcie egzekucji lub żądania przeprowadzenia egzekucji z urzędu dołącza się dokument uzyskany z systemu teleinformatycznego, umożliwiający organowi egzekucyjnemu weryfikację istnienia i treści tego tytułu, a w przypadku złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wskazuje się tytuł wykonawczy.

§ 4. Wszczynając egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 783 § 4, komornik jest zobowiązany do zweryfikowania treści przedstawionego mu dokumentu uzyskanego z systemu teleinformatycznego oraz zaznaczenia w tym systemie faktu prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu.

§ 5. Ilekroć w ustawie jest mowa o przedstawieniu (okazaniu, dołączeniu, doręczeniu albo złożeniu) tytułu wykonawczego, a tytułem tym jest tytuł wykonawczy, o którym mowa w art. 783 § 4, należy przedstawić zweryfikowany przez komornika dokument, o którym mowa w § 3. Jeżeli tytuł wykonawczy ma być złożony w postępowaniu prowadzonym przez sąd lub komornika wystarczy złożenie dokumentu uzyskanego z systemu teleinformatycznego. Przepis § 4 stosuje się odpowiednio.

7) Art. 183⁸ § 4 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

8) Art. 183⁹ § 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

9) Art. 183¹² § 2² dodany z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

10) Pytanie nr 58 na egzaminie w 2015 r., pytanie nr 63 na egzaminie w 2018 r.

11) Art. 185 § 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

12) Art. 205⁸ § 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

13) Art. 223 § 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

14) Art. 797 § 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

Ustawa o podatku od spadków i darowizn

z dnia 28 lipca 1983 r. (Dz.U. 1983 nr 45 poz. 207) z późn. zm.

tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r., poz. 1837

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz.U. z 2025 r., poz. 1064

Zwolnienia podmiotowe od podatku; zgłoszenie nabycia naczelnikowi urzędu skarbowego

Art. 4a. 1. Zwalnia się od podatku nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych przez małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierbą, rodzeństwo, ojczyma i macochę, jeżeli:

- ¹⁾ zgłoszą nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego powstałego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2-5, 7 i 8 oraz ust. 1a-2, a w przypadku nabycia w drodze dziedziczenia - w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4, oraz
- 2) w przypadku gdy przedmiotem nabycia tytułem darowizny lub polecenia darczyńcy są środki pieniężne, a ich wartość doliczona do wartości majątku nabytego dotychczas od tej samej osoby w roku, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, i w okresie 5 lat poprzedzających ten rok przekracza kwotę określoną w art. 9 ust. 1 pkt 1 - udokumentują ich otrzymanie dowodem przekazania na rachunek płatniczy nabywcy, na jego rachunek, inny niż płatniczy, w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub przekazem pocztowym.

1a. Jeżeli dokumentem potwierdzającym nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych jest akt poświadczenia dziedziczenia lub europejskie poświadczenie spadkowe, termin 6 miesięcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, do zgłoszenia tego nabycia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego liczy się od dnia zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4.

2. Jeżeli nabywca dowiedział się o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych po upływie terminów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a, zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się, gdy nabywca zgłosi te rzeczy lub prawa majątkowe naczelnikowi urzędu skarbowego nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o ich nabyciu, oraz uprawdopodobni fakt późniejszego powzięcia wiadomości o ich nabyciu.

3. W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 1-2, nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych podlega opodatkowaniu na zasadach określonych dla nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej.

4. Obowiązek zgłoszenia nie obejmuje przypadków, gdy:

- 1) wartość majątku ostatnio nabytego doliczona do wartości majątku nabytego dotychczas od tej samej osoby lub po tej samej osobie w roku, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, i w okresie 5 lat poprzedzających ten rok nie przekracza kwoty określonej w art. 9 ust. 1 pkt 1 lub
- 2) nabycie następuje na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego albo w tej formie zostało złożone oświadczenie woli jednej ze stron.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zgłoszenia o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych i zakres danych w nim zawartych, w tym w szczególności:

- 1) dane identyfikujące podatników obowiązanych do złożenia zgłoszenia oraz dane stanowiące podstawę zaliczenia do I grupy podatkowej,
- 2) dane identyfikujące oraz ostatni adres spadkodawcy, darczyńcy lub innej osoby, od której lub po której została nabyta własność rzeczy lub prawa majątkowe,
- 3) dane dotyczące nabytych rzeczy lub praw majątkowych, ich rodzaj, miejsce położenia rzeczy lub wykonywania praw majątkowych, wraz z ich wartością rynkową oraz wielkość nabytego udziału – uwzględniając konieczność potwierdzenia nabycia w celu skorzystania ze zwolnienia.

Powstanie obowiązku podatkowego

Art. 6. 1. Obowiązek podatkowy powstaje:

- 1) przy nabyciu w drodze dziedziczenia - z chwilą przyjęcia spadku;²
- 2) przy nabyciu w drodze zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub z polecenia testamentowego - z chwilą wykonania zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub polecenia;
- 2a) przy nabyciu tytułem zachowku - z chwilą zaspokojenia roszczenia;³
- 2b) przy nabyciu w drodze zapisu windykacyjnego - z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, postanowienia częściowego stwierdzającego nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego;⁴
- 3) przy nabyciu praw do wkładów oszczędnościowych określonych w art. 1 ust. 2 - z chwilą śmierci wkładcy;
- 3a) przy nabyciu jednostek uczestnictwa określonych w art. 1 ust. 2 - z chwilą śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego;
- 4) przy nabyciu w drodze darowizny - z chwilą złożenia przez darczyńcę oświadczenia w formie aktu notarialnego, a w razie zawarcia umowy bez zachowania przewidzianej formy - z chwilą spełnienia przyrzeczonego świadczenia; jeżeli ze względu na przedmiot darowizny przepisy wymagają szczególnej formy dla oświadczeń obu stron, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą złożenia takich oświadczeń;
- 5) przy nabyciu z polecenia darczyńcy - z chwilą wykonania polecenia;
- 6) przy nabyciu w drodze zasiedzenia - z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego zasiedzenie;⁵
- 7) przy nabyciu w drodze nieodpłatnego zniesienia współwłasności - z chwilą zawarcia umowy albo ugody lub uprawomocnienia się orzeczenia sądu, jeżeli ich skutkiem jest nieodpłatne zniesienie współwłasności;
- 8)⁶ przy nabyciu w drodze nieodpłatnej służebności oraz użytkowania - z chwilą ustanowienia tych praw.

1a. Jeżeli nabycie następuje w częściach, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą nabycia poszczególnych części.

1b.⁷ Jeżeli przedmiotem nabycia jest prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą:

- 1) ustanowienia tych świadczeń - w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń:
 - a) jest ustalona na dzień ich ustanowienia albo
 - b) została uprawdopodobniona zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2;
- 2) wykonania poszczególnych świadczeń - w przypadkach innych niż określone w pkt 1.

2. Przy nabyciu pod warunkiem zawieszającym obowiązek podatkowy powstaje z chwilą ziszczenia się warunku. Naczelnik urzędu skarbowego może jednak ustalić należność podatkową, jaka przypadłaby w razie ziszczenia się takiego warunku, i należność tę zabezpieczyć.

3. Nabycie pod warunkiem rozwiązującym uważa się w rozumieniu ustawy za nabycie bezwarunkowe. W razie spełnienia się warunku rozwiązującego w ciągu 3 lat od dnia nabycia,⁸ decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe podlega uchyleniu.

4. Jeżeli nabycie niezgłoszone do opodatkowania stwierdzono następnie pismem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą sporządzenia pisma; jeżeli pismem takim jest orzeczenie sądu, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia. W przypadku gdy nabycie nie zostało zgłoszone do opodatkowania, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą powołania się przez podatnika przed organem podatkowym na fakt nabycia.

Świadczenia powtarzające się

Art. 12.⁹ 1. Przy ustalaniu wartości prawa majątkowego polegającego na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy tego prawa przyjmuje się:¹⁰

- 1) łączną wartość świadczeń powtarzających się za okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony - za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń;
- 2) łączną uprawdopodobnioną wartość świadczeń powtarzających się za

2) Pytanie nr 130 na egzaminie w 2013 r., pytanie nr 130 na egzaminie w 2016 r.

3) Pytanie nr 135 na egzaminie w 2012 roku.

4) Pytanie nr 133 na egzaminie w 2018 roku.

5) Pytanie nr 131 na egzaminie w 2009 roku.

6) Art. 6 ust. 1 pkt 8 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

7) Art. 6 ust. 1b dodany z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

8) Pytanie nr 131 na egzaminie w 2016 roku.

9) Art. 12 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

10) Pytanie nr 129 na egzaminie w 2021 roku.

1) Art. 4a ust. 1 pkt 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

okres, na jaki zostały ustanowione, a jeżeli zostały ustanowione na czas nieokreślony - za okres 10 lat, w przypadku gdy wartość świadczeń powtarzających się nie jest ustalona na dzień ich ustanowienia za cały okres trwania obowiązku tych świadczeń, a naczelnik urzędu skarbowego, za zgodą podatnika, uprawdopodobni ich wartość;

- 3) wartość poszczególnych świadczeń w przypadkach innych niż określone w pkt 1 i 2.

2. Do obliczenia wartości prawa użytkowania i służebności przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio, przy czym ich roczną wartość ustala się w wysokości 4 % wartości rzeczy oddanej w użytkowanie lub obciążonej służebnością.

Art. 13.¹¹ (uchylony).

Płatnicy podatku i ich obowiązki

Art. 18. 1. Notariusze są płatnikami podatku od dokonanej w formie aktu notarialnego;¹²

- 1) darowizny;¹³
- 2) umowy nieodpłatnego zniesienia współwłasności lub ugody w tym przedmiocie;¹⁴
- 3) umowy nieodpłatnego ustanowienia służebności;¹⁵
- 4) umowy nieodpłatnego ustanowienia użytkowania.¹⁶

2. Płatnicy są obowiązani:

- 1) prowadzić rejestr podatku;
- 2) pobrać należny podatek z chwilą sporządzenia aktu notarialnego, z zastrzeżeniem ust. 3;
- 3) wpłacić pobrany podatek na rachunek urzędu skarbowego, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy ze względu na siedzibę płatnika¹⁷ wykonuje swoje zadania, w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano podatek, a także przekazać w tym terminie, w formie elektronicznej, deklarację o wysokości pobranego i wpłaconego przez płatnika podatku, w tym informację o kwocie podatku należnego poszczególnym gminom;
- 4) (uchylony).

3.¹⁸ W przypadkach określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 i 3 notariusz nie oblicza ani nie pobiera podatku.

4. (uchylony).

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób pobierania podatku przez płatników, w tym w szczególności czynności związane z poborem podatku, zakres pouczeń udzielanych podatnikom oraz treść rejestru podatku,
 - 2) zakres danych zawartych w deklaracji,
 - 3) (uchylony)
- uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego i sprawnego poboru podatku przez płatników oraz kompletności i wiarygodności informacji przekazywanych przez nich naczelnikowi urzędu skarbowego.

Obowiązki dłużników

Art. 19. 1. Dłużnicy spadkodawcy lub osób, którym przysługują wierzytelności z tytułu zapisu (dalszego zapisu), wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci lub umorzenia jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na podstawie dyspozycji uczestnika tych funduszy na wypadek jego śmierci są obowiązani przekazać naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela, informację o dokonanych wypłatach (zwrocie długu) i ich wysokości, w terminie 14 dni od dnia wypłaty.

2. (uchylony).

3. (uchylony).

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy wypłacie przez spadkobierców należności w gotówce przypadającej z tytułu zapisu, dalszego zapisu lub polecenia testamentowego.

5. Osoby, które dopuściły do wypłaty z naruszeniem przepisów ust. 1-4, odpowiadają za zobowiązania podatkowe solidarnie z podatnikiem do wysokości wpłaconych kwot.

6. Jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony,

lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, ma być zbycie praw do spadku albo zbycie lub obciążenie rzeczy lub praw majątkowych uzyskanych tytułem, określonym w art. 1, notariusz może dokonać tych czynności tylko za uprzednią pisemną zgodą naczelnika urzędu skarbowego albo po przedstawieniu zaświadczenia wydanego przez naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającego, że nabycie jest zwolnione od podatku, że należny podatek został zapłacony albo zobowiązanie podatkowe wygasło wskutek przedawnienia.

7.¹⁹ Przepisu ust. 6 nie stosuje się, gdy nabycie zbywanych lub obciążanych rzeczy lub praw majątkowych nastąpiło na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego lub było zwolnione od podatku na podstawie art. 4a.

11) Art. 13 uchylony z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

12) Pytanie nr 130 na egzaminie w 2021 roku.

13) Pytanie nr 133 na egzaminie w 2020 roku.

14) Pytanie nr 132 na egzaminie w 2013 r., pytanie nr 129 na egzaminie w 2023 r.

15) Pytanie nr 134 na egzaminie w 2019 roku.

16) Pytanie nr 132 na egzaminie w 2016 roku.

17) Pytanie nr 127 na egzaminie w 2015 roku.

18) Art. 18 ust. 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

19) Art. 19 ust. 7 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 20.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1064).

Ustawa o gospodarce nieruchomościami

z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741)

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz. U. z 2025 r., poz. 1080

Przesłanki zbycia nieruchomości bez przetargu

Art. 37. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, nieruchomości są sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu.

2. Nieruchomość jest zbywana w drodze bezprzetargowej, jeżeli:

- 1) jest zbywana na rzecz osoby, której przysługuje pierwszeństwo w jej nabyciu, stosownie do art. 34;
- 2) zbycie następuje między Skarbem Państwa a jednostką samorządu terytorialnego oraz między tymi jednostkami;
- 3) jest zbywana na rzecz osób, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2;
- 4) zbycie następuje w drodze zamiany lub darowizny;
- 5) sprzedaż nieruchomości następuje na rzecz jej użytkownika wieczystego;
- 6) przedmiotem zbycia jest nieruchomość lub jej części, jeśli mogą poprawić warunki zagospodarowania nieruchomości przyległej, stanowiącej własność lub oddanej w użytkowanie wieczyste osobie, która zamierza tę nieruchomość lub jej części nabyć, jeżeli nie mogą być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości;
- 7) ma stanowić wkład niepieniężny (aport) do spółki albo wyposażenie nowo tworzonej państwowej lub samorządowej osoby prawnej, lub majątek tworzonej fundacji;
- 8) jest zbywana na rzecz zarządzającego specjalną strefą ekonomiczną, na której terenie jest położona;¹
- 9) przedmiotem zbycia jest udział w nieruchomości, a zbycie następuje na rzecz innych współwłaścicieli nieruchomości;
- 10) jest zbywana na rzecz kościołów i związków wyznaniowych, mających uregulowane stosunki z państwem, na cele działalności sakralnej;
- 11) jest sprzedawana partnerowi prywatnemu lub spółce, o której mowa w art. 14 ust. 1 albo 1a ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, jeżeli sprzedaż stanowi wniesienie wkładu własnego podmiotu publicznego, a wybór partnera prywatnego nastąpił w trybie przewidzianym w art. 4 ust. 1 lub 2 powołanej ustawy;
- 12) jest zbywana na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 61 ust. 1;
- 13) jest zbywana na rzecz spółki celowej utworzonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (Dz. U. z 2020 r. poz. 2008) lub właściwych podmiotów wymienionych w art. 17 ust. 2 tej ustawy, realizujących przedsięwzięcia Euro 2012, w celu ich wykonania, w sytuacji gdy jej nabycie przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego nastąpiło w trybie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012;
- 14) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2024 r. poz. 412 i 834);
- 15) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie terminalu lub inwestycję towarzyszącą zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2024 r. poz. 551 i 834);
- 16) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego strategiczną inwestycję w zakresie sieci przesyłowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 555 i 834);
- 17) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie infrastruktury dostępowej realizowanej na podstawie ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o inwestycjach w zakresie budowy drogi wodnej łączącej Zalew Wiślaný z Zatoką Gdańską (Dz. U. z 2024 r. poz. 285);
- 18) jest zbywana na rzecz Krajowego Zasobu Nieruchomości;
- 19) jest zbywana na rzecz Spółki Celowej, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 545 i 834);
- 20) jest sprzedawana finansującemu wybranemu w trybie ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r.

poz. 1605 i 1720), z równoczesnym zawarciem umowy leasingu, na mocy której finansujący nieodwołalnie zobowiązuje się przenieść na zbywcę albo podmiot wskazany przez zbywcę własność tej nieruchomości po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, zapłacie ostatniej raty albo w razie rozwiązania umowy leasingu z innych przyczyn;

- 21) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 - Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku realizowanej na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o inwestycjach w zakresie budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 - Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (Dz. U. z 2024 r. poz. 100);
- 22) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie budowy portu zewnętrznego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o inwestycjach w zakresie budowy portów zewnętrznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 133 i 834);
- 23) jest zbywana na rzecz inwestora realizującego inwestycję w zakresie budowy strzelnic realizowanych przez uczelnie na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o inwestycjach w zakresie budowy strzelnic realizowanych przez uczelnie (Dz. U. poz. 1906).
- 24)² jest zbywana na rzecz inwestora strategicznej inwestycji realizującego strategiczną inwestycję w zakresie potrzeb obronności państwa na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 2025 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie potrzeb obronności państwa lub kluczowych inwestycji w zakresie potrzeb obronności państwa lub bezpieczeństwa publicznego oraz ustanawiania stref ochronnych terenów zamkniętych (Dz. U. poz. 1080).

3. Wojewoda albo minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa - w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, albo odpowiednia rada lub sejmik województwa, w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, mogą podjąć odpowiednio zarządzenie albo uchwałę o odstąpieniu od zbycia w drodze przetargu nieruchomości:

- 1) przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe lub na realizację urządzeń infrastruktury technicznej albo innych celów publicznych, jeżeli cele te będą realizowane przez podmiot, dla którego są to cele statutowe i którego dochody przeznacza się w całości na działalność statutową;
- 2) zabudowanych na podstawie zezwolenia na budowę lub których zabudowa została zalegalizowana zgodnie z procedurami przewidzianymi w odrębnych przepisach, jeżeli o nabycie nieruchomości ubiega się osoba, która dzierżawi lub użytkuje nieruchomość na podstawie umowy zawartej na co najmniej 10 lat.

3a. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do nieruchomości:

- 1) (uchylony);
- 2) w stosunku do których wygasło użytkowanie wieczyste na skutek upływu okresu ustalonego w umowie lub decyzji administracyjnej, jeżeli o nabycie nieruchomości ubiega się dotychczasowy użytkownik wieczysty nieruchomości albo jego spadkobierca.

3b. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli o nabycie nieruchomości ubiega się więcej niż jeden podmiot spełniający warunki określone w tym przepisie.

4. Zawarcie umów użytkowania, najmu lub dzierżawy na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony następuje w drodze przetargu. Wojewoda albo odpowiednia rada lub sejmik mogą wyrazić zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów.

4a. Umowy użytkowania, najmu lub dzierżawy zawiera się w drodze bezprzetargowej:

- 1) na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, jeżeli:
 - a) użytkownikiem, najemcą lub dzierżawcą nieruchomości jest organizacja pożytku publicznego,
 - b) użytkownikiem nieruchomości jest stowarzyszenie ogrodowe w rozumieniu ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1073);
- 2) na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata, ale nieprzekraczający czasu trwania umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym, jeżeli użytkownikiem, najemcą lub dzierżawcą nieruchomości jest partner prywatny lub spółka, o której mowa w art. 14 ust. 1 albo 1a ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, jeżeli oddanie w użytkowanie, najem albo dzierżawę stanowi wniesienie wkładu własnego podmiotu publicznego, a wybór partnera prywatnego nastąpił w trybie przewidzianym w art. 4 ust. 1 lub 2 tej ustawy.

1) Pytanie nr 43 na egzaminie w 2016 roku.

2) Art. 37 ust. 2 pkt 24 dodany w dniu 07.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1080).

5. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa może odstąpić od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów, o których mowa w ust. 3 i 4, w odniesieniu do nieruchomości, o których mowa w art. 57 ust. 1, oraz do nieruchomości ujętych w ewidencji, o której mowa w art. 60 ust. 2 pkt 1, bez konieczności odpowiednio zwolnienia z obowiązku lub wyrażenia zgody przez wojewodę.

Ordynacja podatkowa

z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 137 poz. 926) z późn. zm.

tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r., poz. 111

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz. U. z 2025 r., poz. 820

Udostępnianie akt

Art. 297. § 1. Akta, w tym akta zawierające informacje wymienione w art. 182, naczelnicy urzędów skarbowych i naczelnicy urzędów celno-skarbowych udostępniają wyłącznie:

- 1) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej, dyrektorowi izby administracji skarbowej - w toku postępowania podatkowego, postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe, kontroli podatkowej lub kontroli celno-skarbowej;
- 2) innym naczelnikom urzędów skarbowych lub naczelnikom urzędów celno-skarbowych - w związku ze wszczętym postępowaniem podatkowym, postępowaniem w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe, kontrolą podatkową, kontrolą celno-skarbową lub w związku z postępowaniem przejętym w trybie art. 18d;
- 2a) Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej - zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 2b) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej oraz Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 507) oraz w dziale Va ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej;
- 2c) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych - w zakresie niezbędnym do podejmowania środków ograniczających w związku z działaniami destabilizującymi sytuację w Ukrainie;
- 2d) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w rozdziale 6 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 3) sądom lub prokuratorowi - w związku z toczącym się postępowaniem;
- 4) Rzecznikowi Praw Obywatelskich - w związku z jego udziałem w postępowaniu przed sądem administracyjnym;
- 5) Prokuratorowi Generalnemu - na wniosek właściwego prokuratora:
 - a) w przypadkach określonych w dziale IV Kodeksu postępowania administracyjnego,
 - b) w związku z udziałem prokuratora w postępowaniu przed sądem administracyjnym;
- 6) (uchylony);
- 7) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Służbie Więziennej, Służbie Ochrony Państwa i ich posiadającym sporządzone na piśmie upoważnienie funkcjonariuszom lub żołnierzom w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania sprawdzającego na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- 8) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
- 8a) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
- na zasadach i w trybie określonych w art. 22a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
- 9) Inspektorowi Nadzoru Wewnętrznego - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w art. 11a ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 309 i 1222);
- 9a)¹⁾ (uchylony).
- 10) Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego - w zakresie i na

1) Art. 297 § 1 pkt 9a uchylony z dniem 25.07.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 820).

zasadach określonych w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym;

- 11) Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w związku z prowadzonym:
 - a) postępowaniem wyjaśniającym, postępowaniem antymonopolowym, postępowaniem w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i postępowaniem w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616),
 - b) postępowaniem w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową i postępowaniem wyjaśniającym, prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1773),
 - c) postępowaniem w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, o którym mowa w art. 13c ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1790),
 - d) wstępnym postępowaniem sprawdzającym i postępowaniem kontrolnym, o których mowa w ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz. U. z 2023 r. poz. 415);
- 12) Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki - w związku z prowadzonym postępowaniem lub kontrolą zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023-2025 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1622 i 1831).

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 pkt 1 lub 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 295.

§ 3. W przypadkach, o których mowa w § 1, akta spraw są oznaczane oraz przekazywane w sposób przewidziany w art. 184 § 2a.

§ 4. Naczelnicy urzędów skarbowych oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych udostępniają Najwyższej Izbie Kontroli, w związku z toczącym się postępowaniem kontrolnym, akta, o których mowa w § 1, po wyłączeniu z nich informacji wymienionych w art. 182, chyba że informacje takie zostały uprzednio udzielone Najwyższej Izbie Kontroli na podstawie odrębnych przepisów.

§ 5. Naczelnicy urzędów skarbowych udostępniają Państwowej Komisji Wyborczej, w związku z badaniem sprawozdania komitetu wyborczego, informacji, o której mowa w art. 34 ust. 1, lub sprawozdania, o którym mowa w art. 38 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215), akta, o których mowa w § 1.

Udostępnianie akt niezawierających informacji objętych tajemnicą skarbową

Art. 298. Akta niezawierające informacji, o których mowa w art. 182, organy podatkowe udostępniają:

- 1) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych;
- 1a) Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej;
- 2) innym organom podatkowym;
- 3) (uchylony);
- 3a) (uchylony);
- 4) Najwyższej Izbie Kontroli - w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o Najwyższej Izbie Kontroli;
- 5) sądowi, prokuratorowi, a także upoważnionym na piśmie przez prokuratora funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straży Granicznej lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego - w związku z toczącym się postępowaniem;
- 5a) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Służbie Więziennej, Służbie Ochrony Państwa i ich posiadającym sporządzone na piśmie upoważnienie funkcjonariuszom lub żołnierzom w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania sprawdzającego na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- 5b)² Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Biuru Nadzoru Wewnętrznego, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i ich posiadającym sporządzone na piśmie upoważnienie funkcjonariuszom lub żołnierzom, jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom lub ich wykrycia, ustalenia sprawców i uzyskania dowodów albo ujawnienia mienia zagrożonego przypadkiem;

- 6) biegłym powołanym w toku postępowania podatkowego lub kontroli podatkowej - w zakresie określonym przez organ podatkowy;
- 6a) wojewodzie i Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców - w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6aa) wojewodzie - w zakresie kontroli celno-skarbowych przestrzegania przepisów wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924);
- 6ab) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych oraz konsulowi - w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie wydania, cofnięcia lub unieważnienia wizy;
- 6b) Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej - w związku z prowadzonym postępowaniem oraz wydawaniem opinii prawnej;
- 6c) organom nadzoru górniczego - w celu weryfikacji pomiaru urobku rudy miedzi, wydobytego gazu ziemnego oraz wydobytej ropy naftowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 marca 2012 r. o podatku od wydobywania niektórych kopalin (Dz. U. z 2022 r. poz. 1539);
- 6d) Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego - w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym;
- 6e) organom właściwym w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych - w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia czynności sprawdzających i postępowania na podstawie przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- 6f) Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - w związku z toczącym się postępowaniem prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz przepisów ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi;
- 6f) (uchylony)
- 6g) Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) - w związku z toczącym się dochodzeniem administracyjnym prowadzonym przez ten Urząd lub przed wszczęciem dochodzenia;
- 7) innym organom - w przypadkach i na zasadach określonych w odrębnych ustawach oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, a także w porozumieniach zawartych na podstawie tych umów.

²) Art. 298 pkt 5b w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 25.07.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 820).

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych

z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz.U. 1991 nr 80 poz. 350) z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz. U. z 2025 r., poz. 1180

Katalog zwolnień

Art. 21. 1. Wolne od podatku dochodowego są:

(...)

90a)¹ świadczenia, o których mowa w art. 19 ust. 2, art. 26-28, art. 29a, art. 36 i art. 36a ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2112 oraz z 2025 r. poz. 1180);

(...)

Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych

z dnia 15 grudnia 2000 r. (Dz.U. 2001 nr 4 poz. 27) z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:
Dz.U. z 2025 r., poz. 1077

Wyodrębnienie lokali na własność

Art. 9². 1.¹ Lokale, o których mowa w art. 9¹, nie mogą być wyodrębniane na własność.

2.² (uchylony).

3.³ (uchylony).

Wylączenie stosowania ustawy

Art. 54².⁴ Przepisu art. 38 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 września 1982 r.

- Prawo spółdzielcze nie stosuje się do ustanawiania prawa odrębnej własności lokali i przeniesienia własności lokali, domów jednorodzinnych oraz miejsc postojowych w garażach wielostanowiskowych.

1) Art. 21. ust. 1 pkt 90a w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1180).

1) Art. 9² ust. 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 22.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1077).

2) Art. 9² ust. 2 uchylony z dniem 22.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1077).

3) Art. 9² ust. 3 uchylony z dniem 22.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1077).

4) Art. 54² w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 22.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1077).

Prawo o ustroju sądów powszechnych

ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070) z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:

Dz.U. z 2025 r., poz. 820

Dz.U. z 2025 r., poz. 1178

Wydziały sądu okręgowego

Art. 16. § 1. W sądzie okręgowym można tworzyć wydziały:

- 1) cywilny - do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych, spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw oraz spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich;
- 2) karny - do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
- 3) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych - do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
- 4) gospodarczy - do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 5)¹ kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych - do spraw związanych z kontrolą pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych przez Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Ochrony Państwa, Służbę Celno-Skarbową i Biuro Nadzoru Wewnętrznego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, wskazuje wydział sądu okręgowego rozpoznający środki odwoławcze w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Delegacja ustawowa

Art. 41. § 1. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych określający:

- 1) wewnętrzną organizację i porządek funkcjonowania sądów,
 - 2) szczegółowe zasady przydziału spraw, w tym:
 - a) sposób dokonywania losowania spraw,
 - b) zasady ustalania składów wieloosobowych,
 - c) (uchylona),
 - d) zasady zmniejszenia przydziału spraw ze względu na pełnione funkcje i usprawiedliwione nieobecności oraz podstawy czasowego wstrzymania przydziału spraw,
 - e) warunki uczestniczenia w przydziale tylko niektórych kategorii spraw rozpoznawanych w wydziale,
 - f) zasady pełnienia dyżurów oraz rodzaje spraw podlegających przydzieleniu zgodnie z planem dyżurów,
 - g) zasady sporządzania planu zastępstw oraz rodzaje czynności podejmowanych zgodnie z planem zastępstw,
 - h) zasady podziału terytorialnego obszarów właściwości sądów opiekuńczych i nieletnich oraz przydziału tych obszarów sędziom,
 - i) (uchylona),
 - 3) sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych,
 - 4) porządek czynności w sądach, porządek urzędowania organów sądów i wykonywania zadań sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach
- uwzględniając zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania oraz potrzebę zapewnienia rzetelnego wykonywania zadań powierzonych sądom, a także potrzebę zapewnienia równomiernego i obiektywnego obciążenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych obowiązkami, zapewnienia zbliżonego prawdopodobieństwa udziału w składzie wieloosobowym, wykorzystania rozwiązań informatycznych do losowego przydziału spraw

oraz zastosowania innych sposobów losowego przydziału spraw w przypadku braku możliwości korzystania z tych rozwiązań.

§ 1a. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa oraz właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego, zgromadzenia ogólnego sędziów sądu okręgowego albo zgromadzenia ogólnego sędziów sądu rejonowego, może określić, w drodze rozporządzenia, w zakresie, o którym mowa w § 1, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych zawierający regulacje odmienne od zawartych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie § 1, stosowany przez czas określony nie dłuższy niż dwa lata, w nie więcej niż dwóch sądach rejonowych lub dwóch okręgach sądowych, lub na obszarze nie więcej niż dwóch apelacji, uwzględniając konieczność zweryfikowania działania w praktyce tych regulacji.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, w tym: uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą, sposób wykonywania czynności dotyczących osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych oraz czynności z udziałem tych osób, czynności związane ze stawiennictwem przed sądami, tryb ustalania obywatelstwa, szczegółowy tryb występowania o pomoc prawną i udzielania takiej pomocy sądom i innym organom państw obcych oraz szczegółowy tryb występowania o wydanie osób ściąganych lub skazanych oraz inne formy współpracy w sprawach karnych.

§ 3.² Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, państwa obce, w stosunkach z którymi wnioski z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych są przekazywane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, rodzaje tych wniosków oraz sposób ich przekazywania, mając na uwadze dobro postępowania oraz konieczność zapewnienia jego sprawnego toku i dopuszczalność stosowania środków komunikacji elektronicznej w państwie obcym.

1) Art. 16 § 1 pkt 5 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 25.07.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 820).

2) Art. 41 § 3 dodany z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1178).

Prawo upadłościowe

ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. (Dz.U. 2003 nr 60 poz. 535) z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:

Dz.U. z 2025 r., poz. 1085

Dz. U. z 2025 r., poz. 1170

Dz. U. z 2025 r., poz. 1172

Ogłoszenie upadłości a postępowanie restrukturyzacyjne

Art. 9a.¹ 1. Nie można ogłosić² upadłości w okresie od dnia otwarcia przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego i postępowania sanacyjnego do dnia zakończenia albo prawomocnego umorzenia tego postępowania. W takim przypadku rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości zostaje wstrzymane.

2. Nie można ogłosić upadłości w okresie od dnia obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego w postępowaniu o zatwierdzenie układu do dnia prawomocnego umorzenia postępowania o zatwierdzenie układu albo do dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie układu do sądu. W takim przypadku rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości zostaje wstrzymane.

Odpowiednie stosowanie przepisów k.p.c.

Art. 35.³ Do postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości stosuje się odpowiednio przepisy art. 216a-216ab, art. 219, art. 220, art. 221, art. 224, art. 228 ust. 1, 2 i 3 i art. 229 ust. 2 oraz przepisy części pierwszej księgi pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego, z wyjątkiem art. 130², art. 139¹, art. 205¹, art. 205² i art. 205⁴-205¹² oraz przepisów o zawieszeniu i wznowieniu postępowania oraz postępowaniu w sprawach gospodarczych.

Żądanie informacji od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego

Art. 178. 1. Syndyk może żądać od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego potrzebnych informacji dotyczących majątku upadłego.

2. Syndyk składa wniosek o poszukiwanie majątku upadłego przez komornika z ograniczeniem do poszukiwania w bazach danych, do których komornik ma dostęp. Przepisów art. 801 i art. 801¹ Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

3. Do pism kierowanych do syndyka przez wierzycieli, o których mowa w art. 216aa ust. 1, oraz pism procesowych i dokumentów, o których mowa w art. 216ab, stosuje się odpowiednio przepisy art. 165 § 1-3 Kodeksu postępowania cywilnego.

4. Do doręczeń dokonywanych przez syndyka do wierzycieli, o których mowa w art. 216aa ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 131-139 i art. 140-142 Kodeksu postępowania cywilnego.

5.⁴ Po obwieszczeniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości banki, w których upadły ma rachunki bankowe, sejfy lub skrytki, oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, które prowadzą rachunki upadłego, są obowiązane zawiadomić o tym syndyka.

Odpowiednie stosowanie k.p.c.

Art. 229. 1.⁵ W sprawach nieuregulowanych ustawą do postępowania upadłościowego stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego, z wyjątkiem art. 130², art. 139¹, art. 205¹, art. 205² i art. 205⁴-205¹² oraz przepisów o zawieszeniu i wznowieniu postępowania oraz postępowaniu w sprawach gospodarczych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Pouczeń na piśmie dokonuje się z wykorzystaniem udostępnionych w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe wzorów pouczeń.

1) Art. 9a w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 23.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1085).

2) Pytanie nr 70 na egzaminie w 2023 roku.

3) Art. 35 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

4) Art. 178 ust. 5 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 09.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1170).

5) Art. 229 ust. 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 10.09.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1172).

Ustawa o dowodach osobistych

z dnia 6 sierpnia 2010 r.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:

Dz. U. z 2023 r., poz. 1234

Dz. U. z 2025 r., poz. 1006

Dz. U. z 2025 r., poz. 1077

Sposób dokonywania zgłoszeń

Art. 32b. 1. Zgłoszenia, o którym mowa w art. 32a ust. 1, dokonuje się:

- 1) na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym do organu gminy, który wydał dowód osobisty, a w przypadku zgłoszenia przez osobę, o której mowa w art. 32a ust. 2 i 3, która dokonuje zgłoszenia w imieniu posiadacza dowodu osobistego, również podpisem osobistym;
- 2) przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu posiadacza dowodu osobistego w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 3)¹ osobiście w siedzibie organu dowolnej gminy, w postaci elektronicznej, podpisanej przez zgłaszającego w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3.

1a.² W przypadku braku możliwości złożenia podpisu w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, podpis składa się na wydruku zgłoszenia, o którym mowa w art. 32a ust. 1.

2. Osobie dokonującej zgłoszenia, o której mowa w art. 32a ust. 1-3, wydaje się zaświadczenie potwierdzające datę i godzinę dokonania tego zgłoszenia, w postaci wskazanej przez osobę dokonującą zgłoszenia.

3. Osobie, o której mowa w art. 32a ust. 1, dokonującej zgłoszenia na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym, zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, wydaje się na żądanie.

4. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest wydawane nieodpłatnie.

Zgłoszenie faktu utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego

Art. 47. 1.³ Posiadacz dowodu osobistego, którego dowód został utracony lub uszkodzony, zgłasza ten fakt niezwłocznie osobiście w organie dowolnej gminy na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej podpisany przez zgłaszającego w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, a posiadacz dowodu osobistego przebywający poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - dowolnemu konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem.

1a. W przypadku braku możliwości złożenia podpisu w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, podpis składa się na wydruku zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

2. Zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, można dokonać na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym, w organie gminy, który wydał dowód osobisty.

3. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej można również dokonać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej za pomocą poczty lub telefaksu.

3a. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego za pomocą usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne może dokonać posiadacz dowodu osobistego.

4. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego posiadacza dowodu osobistego nieposiadającego zdolności do czynności prawnych lub posiadającego ograniczoną zdolność do czynności prawnych dokonuje jedno z rodziców, opiekun lub kurator.

4a. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego może dokonać pełnomocnik, składając pełnomocnictwo szczególne do dokonania zgłoszenia.

1) Art. 32b ust. 1 pkt 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

2) Art. 32b ust. 1a dodany z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

3) Art. 47 ust. 1 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

5. Posiadaczowi dowodu osobistego, który dokonał osobistego zgłoszenia organowi gminy lub konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, wydaje się zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego.

6. Posiadaczowi dowodu osobistego, który dokonał zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym, oraz posiadaczowi dowodu osobistego przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, który dokonał tego zgłoszenia na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, za pomocą poczty lub telefaksu, zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego wydaje się na żądanie.

7. Zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego jest ważne do czasu wydania nowego dowodu osobistego, nie dłużej jednak niż przez 2 miesiące.

8. Zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego jest wydawane nieodpłatnie.

9. W przypadku zgłoszenia Policji utraty dowodu osobistego w wyniku przestępstwa, przepisu ust. 1 nie stosuje się.

Zgłoszenie podejrzenia faktu nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych posiadacza dowodu osobistego

Art. 48a. 1. Posiadacz dowodu osobistego, w przypadku podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania jego danych osobowych, może zgłosić osobiście ten fakt organowi dowolnej gminy w celu unieważnienia posiadanego dowodu osobistego.

2. Zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na formularzu zgłoszenia podejrzenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych.

3.⁴ Przepisy art. 47 ust. 1a, 2, 4 i 4a stosuje się odpowiednio.

4. Formularz, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) dane, o których mowa w art. 28 pkt 1-6, oraz dane, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a i b;
 - 2)⁵ podpis złożony w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, albo kwalifikowany podpis elektroniczny, podpis zaufany albo podpis osobisty.
5. (uchylony).

Zaświadczenie dotyczące danych w rejestrze dowodów osobistych

Art. 63. 1.⁶ Organ gminy, na wniosek zainteresowanej osoby, złożony na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, podpisanym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, wydaje zaświadczenie zawierające pełny odpis danych, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1, 2, 2b-4a, 7 i 8, dotyczących tej osoby, przetwarzanych przez ten organ w Rejestrze Dowodów Osobistych.

1a.⁷ W przypadku braku możliwości złożenia podpisu w sposób, o którym mowa w art. 24 ust. 3, podpis składa się na wydruku wniosku, o którym mowa w ust. 1.

2. Zaświadczenie sporządza się, w zależności od żądania wnioskodawcy, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym podpisem lub w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

3. Osoba, której dane są przetwarzane w Rejestrze Dowodów Osobistych, ma prawo wglądu do swoich danych, o których mowa w ust. 1, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, po uwierzytelnieniu się w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Udostępnianie danych z Rejestru w trybie pełnej teletransmisji

Art. 66. 1. W trybie pełnej teletransmisji danych udostępnia się nieodpłatnie, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, dane zawarte w Rejestrze Dowodów Osobistych.

2.⁸ Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji danych odbywa się w drodze czynności materialno-technicznej na jednorazowy wniosek złożony przez uprawniony podmiot, jeżeli uzyskanie danych jest uzasadnione zakresem wykonywanych zadań, po spełnieniu następujących wymogów:

- 1) posiadania i stosowania mechanizmów umożliwiających identyfikację i rejestrację osób uzyskujących dostęp do danych oraz rejestrujących zakres udostępnionych danych i datę udostępnienia danych;
- 2) posiadania i stosowania zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych chroniących przed uzyskaniem dostępu do danych przez inne osoby i podmioty.

3. Do korzystania z danych udostępnianych w trybie pełnej teletransmisji danych, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych, są uprawnieni:

- 1) organy prokuratury;
 - 2) organy Policji;
 - 3) Komendant Główny Straży Granicznej;
 - 3a) Komendant Straży Marszałkowskiej;
 - 3b) Komendant Służby Ochrony Państwa;
 - 3c) Inspektor Nadzoru Wewnętrzznego;
 - 4) Szef Służby Wywiadu Wojskowego;
 - 5) Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
 - 6) organy Krajowej Administracji Skarbowej;
 - 7) Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej;
 - 8) Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 9) Szef Agencji Wywiadu;
 - 10) Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
 - 11) Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych;
 - 12) (uchylony);
 - 12a)⁹ minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa;
 - 13) minister właściwy do spraw finansów publicznych;
 - 13a) Minister Sprawiedliwości;
 - 13b) sądy;
 - 14) organy informacji finansowej;
 - 15) inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego oraz strażnicy gminni (miejsce);
 - 16) spółka, o której mowa w art. 77 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 46 i 1723).
4. (uchylony).

Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji

Art. 68. 1. Udostępniając dane w trybie ograniczonej teletransmisji danych, porównuje się przekazywane przez uprawniony podmiot dane z danymi zawartymi w Rejestrze Dowodów Osobistych. Udostępnienie danych w tym trybie potwierdza istnienie albo nieistnienie ważnego dowodu osobistego zawierającego określony zakres danych.

2. W trybie ograniczonej teletransmisji danych porównaniu podlegają:

- 1) imię (imiona);
- 2) nazwisko;
- 3) numer PESEL;
- 4) seria i numer dowodu osobistego;
- 5) data wydania dowodu osobistego;
- 6) termin ważności dowodu osobistego.

3.¹⁰ Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji danych odbywa się w drodze czynności materialno-technicznej na jednorazowy wniosek złożony przez uprawniony podmiot na piśmie utrwalonym w postaci papierowej opatrzonym podpisem własnoręcznym lub w postaci elektronicznej opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym, jeżeli uzyskanie danych jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności, oraz po spełnieniu następujących wymogów:

- 1) posiadania i stosowania mechanizmów umożliwiających identyfikację i rejestrację osób uzyskujących dostęp do danych oraz rejestrujących zakres udostępnionych danych i datę udostępnienia danych;
- 2) posiadania i stosowania zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych chroniących przed uzyskaniem dostępu do danych przez inne osoby i podmioty.

3a. W przypadku złożenia wniosku na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej podmiot dołącza dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 3, utrwalone w postaci elektronicznej, a w razie braku możliwości uzyskania tych dokumentów w postaci elektronicznej - elektroniczne kopie takich dokumentów, uwierzytelnione przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego albo podpisu osobistego. Organ rozpatrujący wniosek może żądać okazania oryginału dokumentu utrwalonego w postaci papierowej, z którego

4) Art. 48a ust. 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

5) Art. 48a ust. 4 pkt 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

6) Art. 63 ust. 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

7) Art. 63 ust. 1a dodany z dniem 31.07.2025 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 1234).

8) Art. 66 ust. 2 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 09.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1006).

9) Art. 66 ust. 2 pkt 12a dodany z dniem 22.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1077).

10) Art. 68 ust. 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 09.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1006).

sporządzono elektroniczną kopię, jeżeli złożona kopia nie pozwala na weryfikację autentyczności oraz integralności lub jeżeli jest to uzasadnione innymi okolicznościami sprawy.

4. Do korzystania z danych udostępnianych w trybie ograniczonej teletransmisji danych są uprawnione:

- 1) podmioty, o których mowa w art. 66 ust. 3, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych;
- 2) inne podmioty - jeżeli wykażą w tym interes faktyczny.

5. Podmiotom wymienionym w ust. 4, realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, dane w trybie ograniczonej teletransmisji danych udostępnia się nieodpłatnie.

6. Podmiotom wymienionym w ust. 4 pkt 2, nierealizującym zadań publicznych na podstawie ustaw szczególnych, dane w trybie ograniczonej teletransmisji danych udostępnia się odpłatnie.

Prawo o aktach stanu cywilnego

ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. (Dz.U. 2014 poz. 1741) z późn. zm.

Najnowsze zmiany wskazane w treści ustawy:

Dz.U. z 2025 r., poz. 1006

Udostępnianie danych z rejestru stanu cywilnego

Art. 5a. 1. Dane z rejestru stanu cywilnego minister właściwy do spraw informatyzacji udostępnia:

- 1) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- 2) Agencji Wywiadu,
- 3) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu,
- 4) Służbie Kontrwywiadu Wojskowego,
- 5) Służbie Wywiadu Wojskowego,
- 6) Ministrowi Sprawiedliwości,
- 7) sądom

– wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.

2. Dane z rejestru stanu cywilnego udostępnia się za pomocą urządzeń teletransmisji danych, po złożeniu do ministra właściwego do spraw informatyzacji jednorazowego wniosku i wyrażeniu przez niego zgody, podmiotom, o których mowa w ust. 1, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się pomiędzy uprawnionymi podmiotami a rejestrem stanu cywilnego, umożliwiające identyfikację osoby uzyskującej dane z rejestru, zakres oraz datę ich uzyskania;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne właściwe dla przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do przetwarzania danych osobowych i wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) uzyskanie danych tą drogą jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

3.¹ W sprawach o udostępnianie danych podmiotom, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw informatyzacji:

- 1) udostępnia dane - w drodze czynności materialno-technicznej;
- 2) odmawia udostępniania danych, jeżeli nie zostały spełnione warunki określone w ust. 2, albo cofa zgodę na ich udostępnianie, jeżeli warunki te przestały być spełniane - w drodze decyzji administracyjnej.

1) Art. 5a ust. 3 w brzmieniu, które weszło w życie z dniem 09.08.2025 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 1006).